

Euzkotar umien aldeez

"Umari jakinduria erabusteko eretan, gizonaren ustia Jaungoikoaren ustia erabuz." — Rabindranath Tagore.

Aufak asko mate ditut emakumia naitzela, eta euzkotar iaixan mate ditut bi- zotez euzkotar umetxak.

Umetxu euzkotar aldeez egingo dot ba-da gaufko nere idatzija: euzkera utrez itz-egiten dabon umetxuen alde eta bata ere, eferda eragin-afan, euzko-odolekoak diralako euzkeraz obeki ulertzen duten umetxoen alde.

Gauza itzala da neretaz, neure abendako mutxitxo ta neskatxak, amaf, amabi, eta egaygo urtedunak, euren aldimenak argi- tzu-gabe ikustia, eta asko ta asko euren ama kutunen magalean ikasi zuten ikuntza edera espantian erabili-afen idazkor- tzaekin erabili ezin dutelarik. Irakurri al- ditzute inoiz gure efitaf gasteak idazten idazten idazte negarigaiyak?

Arta mundik datofen gure efitafen atzer- akixun ifun au. Ume gaxoak juaften dira beren ikastetxetara, nai latefjak, nai udal- lak, nai aldundijak, nai lekaide ta lekai- meak Euzkadi'n dituzten ikastetxetara, eta zef pozkafi daukate an?

Au dago irakasle erdeluma, euzkeraz itzi ezakieta, eta geyenatan jnik ezakitik zergaitik euzkerari gofoto bizia diona.

Eferdar, zerbait jakin-afan, irakasle ef- deldun onek auzalten dituan gayak, eta esaten dituan gauzak, umiak ez ditu uler- tzen, eta an dago kirtena bezelaxe bilduf eta ikaraz irakasiak noiz ez galdetuko ete dion. Berean ain buru argitsu eta biz- kofa duan mutit edo neska euzkotaf!

Ordu erdian bat izketan iragotakuan, irakasia asten da, betek esan dituan gau- zak umari galdetzen. Alpefikako lana! Umiak ez dakite eze, ulertzen ez duten izkeran esan ditzaketako, edo euren gogo- euzkotaf erin bereganatu dituan eran azaldu zaizkoiazalako.

Irakasia aldi txarfun ba'da, asten da

Euzko - Jayak Melipilla'n

Iragarifa eguan legez, azilaren 13'gan ospatu ziran Santiago'tik 60 aneufkin- bidian dagoan efitxu onetan euzkal-jai atse- ginkofak.

Aufegunetik genbiltzan bertoko bat- zordelakufak biaz ziran gertakuntzat egi- ten, jayok albat ondoen urten-egijen; efi andifik auzten gebazan adore-itzak, idaz- kiz, ufutidazkiz eta ufutizkiz; lenago laroen inguru etozala, bezkarira, ufengo eun-inguru ziralta eta azkenze eunda ogeti gora ziralta; eta ofela gu, be, gerorago eta adoretsubago genozan.

Egun ofetan goxeko seirak ingurutik ikusten ziran beribilak atzera ta aufera azkenengo gertakuntzak egiten, polifo apainduta Chile'taf eta euzkotaf ikufina- kien.

Bedarazi eta laurenatan eldu giñan gel- tokira, eta une ofetan eldu zan butzija, bertañ "Euzko-Gastedi'ko" batzordelak; Atxalal lendakaria, Abarao diru-zaña, Ozkariz, abeslari-Bazkano lendakaria, Jartza, Elordi, Armendariz eta abaf; gus- tujok agufu ondoren, juan giñan Bikuañ -Maekena-bide batzefera; an itxadetoko beribil txiki eta aundijetan efi andifik etoz- zan abefkidia, andik ordu lauren inguru, ufmetik ikusten ziran beribil aundiak aufetik ikufinak dindilizka, eta une baten eldu ziran gen genozan tokira. Iru beribil aundi ta iru edo lau txiki, danak abef- kidez beterik; efpadatantzarjak, txistula- rijkaz eta abaf bertan etozala. Emendik efi- taf beribilak aufetik diralaz jarai geban Sefano Urolde'tik emparantzak Ortuzar txaidez zumardirantz, emen itxi ganeko jantziak eta biufu giñan bide beratik, txadonera eldu baño irureun neufi-inguru lotu giñan eta danok eran jarai geban emparantzara, txistularijk aufetik, ikufin- dunak ufen (Chile'taf eta Euzko'taf ikufin ederakin. Ufengo batzordia, ondoren ez- patadantzarjak ufen Santiago'ko batzof- de eta azkenze oste ugarija, gixon eta emakumez. Emparantz'a'tik bira egin on- doren lotu giñan Joseba Deuna'ren txadon auñan, ikufinak lenen eta dantzarijak uf- en, erdik notintzez jaraitzen ebala.

JAUPA-NAGUSI. — Txadona edefo apaindurik eukan Txanburu agufarijak, elixa-erdiñan ipili ebazan Gastedi'kentzat jesafleleubak, dantzarijak juan ziran jau- paltzera, abeslarijak gora edo abestelira eta gariko oste gustija erdiñan; abeslari- jak edefo abestu ebala etzago zertan esan, txaesnefiña zertza juana ju eban; lenen abestu eben "Aguf-Jamak", ufen "Goxe- ko-Ixafa" eta abaf Jasoeran "Euzko -Abendaren Ereserfija" eta amayeran Chile'ko Ereserfija. Goizpafa azaldu on- doren, Calvo'taf Imanol txanburu aguf- arijkaz esan eban, eredutaz afu egijazala Melipilla'ko kistafak, gaur emen bat dir- an euzkotafak egin dabon erakuskimdo eur- on azafafan eta zinesmenez, ezetarik adiku-barik, lenengo ikertaldija Ama Neskutari egitiañ, "neure biotzak dar- dar dagit" esan eban, ikusirik zeben fede edo zinesmena eta zeben ikufiñaren margo gar- bijkaz; onek, margo zuru onek gomutatzen daust zeben zinesmenaren garbifafuna, eta gofi-bixi onek zeben asabak ixuri eben odola azkatasun-aldez eta orlegi onek zeben biotzak daukoen itzaropena; nai do- daz ikusi alkafituta ikufin bijkok, ba, au beste ikufin au neuria da, neu poz andiz nago ofen menpian, afo nago ofexegaitik eta onen margo garbijkaz be gomutatzen dauste zeben antzera, urdiñak, gure ortzieren garbifafuna; zurijkaz, gure mendijetako eduf betikofak eta gorijkaz, gure gudari azartubak ixuri eban odola, eta gure ixaf bakaf onek, berau ixango dala orain eta beti gure biderakusia.

DANTZARIJAK GERTATZEN. — Jaupa amafu-ondoren, dantzarijak aji ziran gertatzen euron dantza-aldija egiteko; txadon-auñan dagon emparantz-ederian, estalpe auñan itxi geban tokija lokijakaz, danok ondo ikusteko, eta amaiak eta er- dijak inguruz sartu ziran lerden, txistu- lari eta dantzarijak emparantzen, txalo ugarietak artu ziran. Inguru gustijak oz- tze beterik ziran, bertan gozagan, Endore juana. Txanburubá Maruri jaupearija eta udal-idazle eta abaf efitko onentzabak ERI.

(Dafalk.)

ATXONDO.

Aranburu'tar R. AZAL ETA TXIZ-BIDIAK Fuegos, 5, 3.º DONOSTIA

ERI.

ERI.

ERI.

Euzko = olerkarijak !!

zuek eskuko

Amaika olefiki edef: "Bide-bafijkaz", "Biotz-begietan", "Euskaltzeak" argi- taldutako bide olefiki liburuk. amaika ole- fiki edef bide, gogoyan daukagu euzkel -elefika.

Euzkel-elefika sortu bide duten liburu oyeak ordea, iristen ote dira biotzera? Ez- ekoan nago. Euzkerari buruz, motz degu efi. Bere motzatsunari dagokion bidietat- tiki joan bear bezaz.

Ez degu esan nai, "Lauaxeta", "Lizar- di", "Orixe", ainbat gaste jakintsu ta au- sartuen bideak esitu bear diranik. Ez or- tze. Besterik da gure naya. Oyen lanari gaude gorputz ta anima. Ona gure nai bi- zia: efiarentzat idatzi bide, gaufko euz- kerari buruzko epeltasuna, zaletasuna gofi biufu; gaurkoan gure elertilari bizkofak, pilaxo batentzat dagizkten lanak, biaz batzefean, alik geyenetzako izatea. Nai gurena? Ez.

Efiez ireintziko ditun liburuak efiari e- keñi bear dizkiogu. Mordolokeria iru ga- be. Auxe darabiki gogoan Tolosa'ko Euz- ko-Gastediak. Eta idazlari efitokoyak eruz sortu nayan, sariketa bat elburu onegaz egiteko asmoz. "Olerki txapelketa, eratu du". Agate deun eunerako olefiki-ixapel- keta.

Ona olerki-gai efexa: "Agate deun bez- pera". Olerkari efitokoyak pijo tajutu leza- ketañ gaya. Gai efexa. Efiari atsegin za- yona.

Egia, gaufkoan, "Santa Ageda" bezpe- rari buruz, olefikiak baditugu efuz, baño eriak, muxin: gaurkotasunik ez ba-dute. Gaurkotasunez ornitu, eta efiak buru- belfa jasoko ditu. Ez batzerteko, Berey- kin pozteko. Irakurtzeko. Euzko-aldunak euzkelduntzeagori buruz, ez noski bide txaefena, antziñako oiturak lengo muñez, gaufko jantzi bezitza Tolosa'ko Euzko -Gastediak asmo duna-olerki txapelketa bide.

Olerkariak! Zuek zerate eskuko. Ja- so begi onez Tolosa'ko Euzko-Gastedi- ren deya. Olerkariak! Abefiak deskal- tze.

ARAUZIA

1. Tolosa'ko Euzko-Gastediak, Abefi -alde jokatu nayaz olefiki-sariketa au eraz- tzen du.

2. Edozein euzkaldunak txapelketa on- tan bere doai eta gaitasuna azaldu lezake, araudi au estu-estu bete ezkeru.

3. Neurketan sartu nai dubenak, goyan ipinitako olefikiari eta neufi berdeñeko ta (amabi "olefiki beri" bidali bear diz- kigu, ibeltzaren 25'a baño lenago.

4. Sariketako olefikiak, T. E. C.'ko dote Agate taldeak kalez-kale abestutzeko dira-ta, gai bidez, taldeak jasoko duben dira. Tolosa'ko Euzkel-Ikastola eta Euz- ko-langiler artean erdikiza banatzeko izan- go dala adierazte, degu.

5. Olefikiak, euzkera efuz, txukun eta efitokoyan nai ditugu.

6. Olefikiak, T. E. G.'k izendatuko di- tun iru epaikariren iritziari makufu beaf- en dira.

7. Olefikiak, izenpetu gabe (oartu ondo), estalki (sobre itxian, eta estalki azalean. ("Olerki txapelketa") Tolosa'ko Euzko -Gastedia, Abefi-Etxea-Tolosa zuzenbidea dubela bidali bear dizkiuzte. Izenpetu orde, olefiki bukerañ ikufituz (lema, edo izen berezi bat ipini zaute. Gero zuen izen -abizen eta zuzenbidea txafeltxo batean idatzi itzazute, txarteltxo estalki batean itxi; estalki-azalean lengo ikufitza ipini, ta guzia lenengo estalkian estali.

8. Sariak: Lendabizkoko, 75 laufleko. Bigafena, 25 laufleko.

9. Arandi ontan auzalten ezitiran beste mota guziko zer-nolako ta xietasun guziak neufu eta erabakitzeko eskubidea bereganatuta dauka Tolosa'ko Euzko-Gastediak. Tolosa'n, 1932'gn. lotzilak 30.—Tolosa 'ko Euzko-Gastedia.

T. S. H.

Euzko - Erri - Jakintza

BERTSO ZARRAK

LEKEITIO'N

Eztago lafosarik ez liriorik, Ez liriorik Zeure eskuak baxen gauza txuririk: Jazmifik

Eztatu emon maytrak obarik, Katayakin naukazu emen loturik.

Gefi lindia dezgu ongi egina, Ongi egina, Ofegaz emon zeustan amore uña Gozua,

Pozik emon lezake besua Inoiz eukitafen zeure amets-lua.

Eztaukat zer esanik ontxuakatik, Ontxuakatik Bardiñagorik eztaña beldin badakit Munduan

Ez neu oi-eldi nazan lekuan Ezpada Serafin bat zeruau.

Ni zugaz ikustia damu emen dauce, Emen dauce, Lastef ilte nezpaz alan biaz Amore

Emotiafen zeu ikusi gabe Emetik eraman gura nabe.

Uafa. — Bertso oneik abestu dauñez Etxeberri'taf Anakeldi'k, 70 urtedun alar- guna, ta bere lobak, Etxeberri'taf Kasil- de'k eta Miren'ek. Esan dauñe, biaz, Le- keitio'ko neskatia bateri atarauak dirala, orain emu urte baño geyago.

BETI-BAT.

MARTIKORENA

Begiyetako gaixoen sendagilea

Garibay 13 bis, 2.º - DONOSTIA

ESAEREA

Esakera onek txafu darabiguz geyen- dokuz, beste eliarra ugariñasunak batzef- turik.

ONEZKERO

ONEZKERO

Euzko - Erri - Jakintza

BERTSO ZARRAK

LEKEITIO'N

Albako txoritxubak egin dau poto, Egin dau poto Neuk bera nai bai, baña berak gofoto Donoso

Kantatuko nitukez iru lau bertso.

Aurten udabarijan naiz amoratu, Naiz amoratu, Amore txit edef bat yat agradatu

¿Nor ete? Zerutik edo ba'neu surte Neu ere banegoke sendo eta puerte.

Usuak beltzak dituz egotxu bijak, Egotxu bijak, Zeuk, neure mate ofek, begijak bijak

Kristalak, Jaun zerutuko berak emanak, Betiko geure jaube bera ixanak.

Klabeliñak dituzuz matrala-gañak, Matrala-gañak, Sufetik berakunak ortza txurijak

Jazmifik, Zure ezpazan dira koral gofijkaz.

Garganta eskojidia perlas betia, Perlas betia, ¿Nor da eleuskixuna borondatia

Matia? Ea, ba, zeu neuria ixtatia. Gusti ori zariñalako diamantia.

Zeure bulaf ateko itz-egitia, Itz-egitia, Altxaten yat biotza kanabetian

Donosa, Edef da mayatzian lafosa Zu zera neurtzako edef da gustosa.

ESAEEREA

ESAEEREA

ESAEEREA

ESAEEREA

ESAEEREA

Euzko - Erri - Jakintza

BERTSO ZARRAK

LEKEITIO'N

Eztago lafosarik ez liriorik, Ez liriorik Zeure eskuak baxen gauza txuririk: Jazmifik

Eztatu emon maytrak obarik, Katayakin naukazu emen loturik.

Gefi lindia dezgu ongi egina, Ongi egina, Ofegaz emon zeustan amore uña Gozua,

Pozik emon lezake besua Inoiz eukitafen zeure amets-lua.

Eztaukat zer esanik ontxuakatik, Ontxuakatik Bardiñagorik eztaña beldin badakit Munduan

Ez neu oi-eldi nazan lekuan Ezpada Serafin bat zeruau.

Ni zugaz ikustia damu emen dauce, Emen dauce, Lastef ilte nezpaz alan biaz Amore

Emotiafen zeu ikusi gabe Emetik eraman gura nabe.

Uafa. — Bertso oneik abestu dauñez Etxeberri'taf Anakeldi'k, 70 urtedun alar- guna, ta bere lobak, Etxeberri'taf Kasil- de'k eta Miren'ek. Esan dauñe, biaz, Le- keitio'ko neskatia bateri atarauak dirala, orain emu urte baño geyago.

BETI-BAT.

MARTIKORENA

Begiyetako gaixoen sendagilea

Garibay 13 bis, 2.º - DONOSTIA

ESAEREA

ESAEREA

ESAEREA

ESAEREA

Desde Ondarro

J. DARRICA

PESCA.—Durante los primeros de la semana pasada, hasta el viernes...

Los precios a que se cotiza oscilan 0,26 y 0,34 el kilogramo.

El lunes permanecieron en el puerto...

Los arrantales dedicados a la pesca...

VELADAS TEATRALES.—El próximo domingo, a las ocho y media...

PELOTA.—El domingo, y en un amistoso, fueron ampliamente derrotados...

NATALICIO.—La presidenta de la Junta...

LA RENOVACION DE NUESTRAS AYUNTAMIENTOS.—En virtud de...

Veremos quienes suben a ocupar los...

...que todas esas idas y venidas...

...que el anterior se dice y se cree...

...que existió el viaje no fué el real...

...que también se dice por aquí...

...que hay quien dice que para salir...

...que este Orbeña ha debido tener...

...que nosotros sabemos la verdad...

...que lo que allí ocurrió fué que Ono...

...que, por hoy, nada más.

JOKINTZA

MUEBLES Y CAMAS

Isidro y Migue

RIBERA, 2 (antes Aranal, 4)

(Dafalk.)